

## Uredništvo

se nahaja v Gosposki ulici št. 2 v Gorici v I. nadst. Z urednikom je mogoče govoriti vsaki dan od 8. do 12. dopoldne ter od 2. do 5. popoldne; ob nedeljah in praznikih od 9. do 12. dop. Upravištvo se nahaja v Gosposki ulici št. 11.

Naročnino in oglase je plačati lora Gorice. Dopisi naj se pošiljajo le uredništvu.

Naročnina, reklamacije in druge reči, katere ne spadajo v delokrog uredništva, naj se pošiljajo le upravištvu.

## „PRIMOREC“

izhaja neodvisno od „Soča“ vsak petek in stane vse leto 3 K 20 h ali gl. 1.60.

„Soča“ in „Primorec“ se prodajata v Gorici v tobakarni Schwarz v Šolski ulici in Jellersitz v Nunki ulici; — v Trstu v tobakarni Lavrenčič na trgu della Caserma in Pipan v ulici Ponte della Fabbra

# SOČA

•Vse za omiko, svobodo in napredek!• Dr. K. Lavrič.

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.

•Gor. Tiskarna • A. Gabršček (odgov. lv. Meljavec) tiska in zal.

## Ricmanje v državnem zboru.

Napredni poslanec Plantan in tovariši so stavili v državnem zboru interpelacijo glede na dogodke v Ricmanjih, kakor smo že povedali. Interpelacija slove:

Podpisani interpelant je že poleti 1901. izročil Nj. prevzvišenosti gospodu naučnemu ministru na prošnjo kraja Ricmanje pri Trstu obsirno spomenico v omenjeni verski zadevi ter prosil za hitro ureditev te že leta pereče in nujne zadeve, kakor tudi za ustanovitev grško-katoliške župnije v Ricmanjih in za ureditev premoženjskih razmer, oziroma za izročitev dosedanjega cerkvenega in nadarbinskega premoženja v Ricmanjih in Logu novi župniji v Ricmanjih itd. Ta prošnja je bila žal, brezuspešna. Prebivalci v Ricmanjih in Logu so že od leta 1900. zahtevali obnove svoje samostojne župnije v Ricmanjih, v kar so bili popolnoma opravičeni, kajti že cesar Jožef II. je z ukazom ddo. 3. marca 1877. ustanovil v Ricmanjih neodvisno capellania localis z dostavkom, da naj ima duhovnik tam pravico krsta, pogreba in sploh vse pravice župnika. V teku časa so skušali župniki v Dolini, katerim je bila poprej podrejena cerkev v Ricmanjih, vedno bolj in bolj krati pravice duhovnika v Ricmanjih glede nadarbinskega premoženja, oziroma so hoteli to premoženje nase pritegniti ter spravili duhovnika pod svojo oblast.

Prebivalci Ricmanj so se vsled neprestanih krivic in oblastnosti dolinskih župnikov opetovano britko pritoževali pri škofjskem ordinarijatu v Trstu, tako da se je končno z odlokom škofjskega ordinarijata v Trstu z dne 23. aprila 1826. župniku v Dolini izrečno zaukazalo, da mora pravico samostojne župnije v Ricmanjih spoštovati in varovati. Toda vkljub temu so se župniki v Dolini malo brigali za ordinarijatski ukaz v Trstu, tako da so morali Ricmanjci neprestano protestirati zoper nasilno in nezakonito vmešanje dolinskih župnikov v ricmanjske zadeve. Glej protest občine Ricmanje z dne 13. aprila 1866. povodom izpraznenja lokalije Ricmanje. Župniki v Dolini so si izsilili iz Ricmanjcev protipostavne prispevke

za zdrževanje dveh duhovnikov v Dolini, dočim je vendar občina Ricmanje imela svojega lastnega samostojnega duhovnika ter ga je bila sama dolžna vzdrževati. Ko je v Dolini župnik Varl dne 31. oktobra 1899. umrl, ko je uprava cerkvenega premoženja v Ricmanjih vsled dolinskega župnika zgubila okoli 8000 K premoženja na obrestih, ki se do danes niso poravnane, bili so Ricmanjci, oziroma tudi drugi k dolinski kaplaniji pripadajoči, oziroma njih zastopniki, primorani vložiti temeljito sestavljeno prošnjo pri škofjskem ordinarijatu v Trstu, kakor tudi pri c. kr. namestništvu v Trstu zaradi izločitve župnije Ricmanje iz dolinske župnije in zaradi ustanovitve samostojne župnije. S tem se je zaprosilo državno posredovanje, in dolžnost c. kr. namestništva v Trstu je bila, ugoditi dobro utemeljeni prošnji občine Ricmanje.

Istočasno so vasi Ricmanje, Boršt in Boljuncer odpovedale nadaljno plačevanje in službo, to je cerkvene funkcije, duhovnikom v Dolini, ker niso bili volje, razun lastnega samostojnega duhovnika na prav nepotreben način še skrbeti in prispevati za vzdrževanje dveh duhovnov v Dolini. Pozneje so se izročile tako škofjskemu ordinarijatu, kakor tudi c. kr. namestništvu v Trstu opetne urgence za čim hitreje rešitev oziroma ureditev cerkvene administracije. Toda vsi poskusi prebivalcev v Ricmanjih, da bi dosegli zakonito ureditev te stvari, so ostali brezuspešni. Po dolgem zavlačevanju je končno zagledala nota škofjskega ordinarijata v Trstu z dne 2. maja 1900. št. 56/pr. beli dan, skatero noto je škof izjavil, kakor brž bo visoka vlada sporazumno z ljudstvom uredila administrativno vprašanje, bo on, škof, tudi izvršil kanonično izločitev, tako, da pride vse v red. Misliti bi bilo, da bo vlada v tej nujni zadevi najhitreje ugodila želji ordinarijata ter na ta način pripomogla, da se naglo naredi red. Temu pa ni tako, temuč baš politične oblasti I. in II. instance so storile vse, kar je bilo mogoče, da bi se zadeva zavlekla ad calendaras graecas in da se potrpljenje prebivalstva do skrajnosti zlorabi. Tudi je c. kr. namestništvo v Trstu že z odredbo z dne 5. jul. 1900. št. 13079. razsodilo, da se posa-

mezne kaplanije morejo v samostojne župnije spremeniti pod pogojem, da prevzamejo prebivalci teh kaplanij sami plačevanje novega župnika v svojo obveznost in da kaplani to, kar so dotlej dobivali iz verskega zaklada, tudi v bodoče obdrže in da morajo nadalje prebivalci tudi še prevzeti plačevanje duhovnov v Dolini!

Jasno je, da ta razsodba c. kr. namestništva ne odgovarja niti zakonu niti pravičnosti sploh, ker se ne sme nobeni vasi prisoditi, da bo skrbela za duhovne tuje župnije, od katerih ne potrebuje in ne vzame nobenih poslov in cerkvenih funkcij, poleg svojega domačega župnika. Tozadevna protipostavna prizadevanja in dokazovanja okrajnega glavarja iz Kopra, ki je nalašč zaradi tega prišel k sebi občinskega sveta dne 19. julija 1900. v Dolino, so seveda ostala brezuspešna, in njegovi nasveti so se z vso odločnostjo zavrnil, ker so prebivalci uvideli, da posreduje vlada le v interesu dolinskih župnikov, ne pa v interesu Ricmanjcev in v ta namen, da se napravi zopet mir, ter da hoče Ricmanjce le prisiliti k nadaljnemu protipostavnemu zdrževanju duhovnov v Dolini. Ricmanjci so prišli do prepričanja, da ne morejo najti svojih pravic niti pri cerkvenih niti pri političnih oblastih, in da se ne bodo mogli nikdar in nikoli odkrižati nadvlade dolinskih župnikov vkljub od cesarja Jožefa II. pismeno zajamčenih pravic.

(Konec pride.)

## Odgovor

„Prim. listu“ z dne 12. febr. 1903. št. 7. na članek: „Učitelji, poklicani voditelji naroda?“

II.

Ko je podpisani odbor pripravljaval odgovor pamfletu v „Prim. listu“ št. 6. t. I., ni mislil, da bo treba zavračati še nadaljne infamije imenov. lista. — Ni bilo še dovolj žalitev in napadov; tač časti in ugleda našega stanu je nadaljeval svoje plemenito delo. — Evo odgovora njegovim zavijanjem!

Govorite o zaupanju, kojega učiteljstvo nima med ljudstvom. Najprej treba reči, da ima mnogo učiteljev med ljudstvom velik ugled vzlic vašim hujskarijam. — Da se ne bodete zvjali, vam koj povemo, da uživajo mnogo ugleda ravno oni učitelji, koje proglašate vi za brezverce, liberalce in ne vemo kaj še vse. — Ravno ti učitelji uživajo med ljudstvom mnogo zaupanja, ker so možje na svojem mestu.

Res je tuintam učiteljev, ki nimajo ugleda med narodom. Toda, kdo je po večini temu kriv? Vi, častiti gospodje, in vaša stranka; vi in vaša stranka ste pojedli marsikateremu učitelju med narodom ugled s svojimi lažmi in neprestanimi hujskarijami! — Slednjic je tudi slučajev, da si je kdo iz našega stanu sam zapravil ugled; tudi učitelji smo ljudje; tudi mi grešimo. Toda prijatelji, iščite v svojih smeteh plev! So-li v vašem stanu sami „svetniki“? Kako se že glasi primera v sv. pismu o brunu in pezdiju?

Za lase ste privlekli tudi poglavje o veri in pobožnosti v članek. Vi sicer dobro veste, da je slovensko učiteljstvo verno. — Dobro veste, da ako bi kak učitelj le zinil proti veri, bi ga zadela huda kazen. — Učiteljstvo samo vzgaja mladino v versko-nravnem duhu; toda kaj to! Vi sumničite, blatite in obrekujete vzlic zavesti, da nam delate krivico. Pobožni res — da pismo vsi jednako. — Tudi med vami je tako! Bog ve, če bi se ne dobilo ateista v suknji kat. duhovnika naše dežele! Duhovnik-ateist je pa nekaj famoznejega, nego učitelj-ateist, če bi bil kaj kateri. — O „prepovedanih“ listih se pa kar ne smešite; berete jih vi ravno tako, kakor mi, se z večjim zanimanjem. — Tudi „učiteljevih govorov, sramotnih cerkev in duhovščino“ ljudstvo ne slisi, ker jih nikjer ni. Ali bi denuncirali, ko bi kdo kaj zinil?

O lepih zgledih pa je najbolje, da molčite! Nočemo ponavljati imen raznih vaših „svetlih zvezd“ na obnebhju lepih zgledov, kajti še ni izginilo iz mnogih občin očitno pohujšanje, koje so povzročili ljudje, ki niso bili učitelji! — Nekaj pa moramo se pribiti! — Ko je „Soča“ razkrivala razne grehe

„Ljudje govore o vas, da ste pohlepni in grabežljivi, a sam Bog vé, da po pravici, ker vam pojde v tej zadevi dokaj več za dobiček nego za čast vašega reda.“

„To je resnica!“ zakličejo soglasno vsi mazoveški vitezi.

Križar stopi nekoliko korakov naprej, dvigne glavo ponosno po koncu, premeri viteze s prezirljivim pogledom in reče:

„Nisem prišel semkaj kot poslanec, marveč kot pričča dogodkov ter sem pripravljen braniti čast reda do poslednjega vzdihljaja. Kdor si torej navzlic temu, kar je rekel sam Jurand, še drzne sumničiti red udeležbe pri ugrabljenju one deklice, naj dvigne to vitezko znamenje ter gre na sodbo božjo!“

Po teh besedah vrže pred nje vitežko rokavico, ki je padla na tla, oni pa so vsi stali in molčali, boječ se sodbe božje, dasi bi bil marsikateri od njih hotel pobožati s svojim mečem Križarjev vrat. Nikomur ni bilo tajno, da je Jurand sam proglasil, da mu niso Križarji odnesli otroka, torej si je sleherni mislil, da je to resnica in da zmaga ostane na Rotgierovi strani.

Vsled omahovanja vitezov postane Rotgier še bolj ošaben; prime se za bok in vpraša:

„Ali je tukaj med vami nekdo, ki bi si drznil, dvigniti to rokavico?“

V tem hipu stopi naprej neki vitez, katerega poprej nihče ni opazil, ki pa je nekaj časa že za durmi poslušal ta razgovor, ter reče:

„To sem jaz.“

prebudé od mrtvih naši mrliči, vsekako pa se utegne pomiriti z njo vsaj nekoliko jeza božja in se opere sramota, ki sicer pade na vso tvojo kneževino. O gospod! Naš red ima povsod zemljišča in gradove, s katerimi ga je obdarovala ljubezen in pobožnost krščanskih knezov, samo v tvoji deželi še nima ni pedi zemlje v svoji oblasti. Naj se naša krivica, ki vpije po maščevanju k Bogu, odškoduje nam vsaj toliko, da bomo mogli reči, da tudi tukaj živé ljudje, ki nosijo v svojem srcu strah božji.“

Ko knez čuje te besede, se še bolj začudi, in preteklo je nekaj časa, predno jim odvrne:

„Za rane božje! Po čegavi milosti neki sedi vaš red tukaj, ako ne po milosti naših prednikov? Ali vam je še premalo teh dežel, te zemlje in mest, ki so pripadale nekoč našemu narodu ter so sedaj vaše? Saj še vendar živi Jurandova hčerka, ker vam še nihče ni prinesel poročila o njeni smrti, vi pa ji že hočete pobrati doto ter si s sirotinjskim kruhom nagraditi svoje krivice?“

„Gospod, ti priznavaš krivico,“ reče Rotgier, „odškoduj nas torej, kakor ti veli tvoja knežja vest in tvoja pravična duša.“

In znovič se je razveselil v svojem srcu, ker si je mislil: „Sedaj nas več ne bodo dolžili, marveč bodo tem skrbnejše gledali, da si umijejo svoje roke in se izmotajo iz te zagate. Nihče nam ne bo očitil ničesar, a naša slava bo slonična belemu plašču brez madeža.“

Med tem se iznenadoma oglasi stari Nikolaj iz Dolgega lesa:

## Križarji.

Zgodovinski roman v štirih delih.

Poljski spisal H. Sienkiewicz. — Posl. Podravski.

(Dalje)

„Evo, kako žar resnice premaga temo,“ reče Rotgier.

Na to pogleda z zmagovitim pogledom po dvorani, domišljeje si v tem hipu, da je v križarskih glavah gotovo več gibčnosti in razuma nego v poljskih in da bo to pleme zmerom plen in hrana križarskega reda, kakor je muha plen in hrana pajka.

In popustivši svojo dosedanjo zdržljivost, pristopi h knezu ter spregovorí z močnim in odločnim glasom:

„Odškoduj nas, gospod, za našo izgubo, za naše krivice, naše solze in našo kri! Ta peklenški sin je bil tvoj podložnik, in v imenu Boga, ki vlada nad kralji in knezi ter v imenu pravice in križa odškoduj nas za naše krivice in našo kri!“

Knez ga ves osupnel pogleda.

„Za Boga milega!“ reče. „Kaj hočeš? Ako je Jurand v znorelosti prelival vašo kri, kakor praviš, čemu bi imel biti jaz za njegovo znorelost odgovoren?“

„On je bil tvoj podložnik,“ reče Križar, „v tvoji kneževini leži njegovo zemljišče, njegova vas in njegov grad, v katerem je držal v ječi služabnike našega reda; naj torej vsaj to imetje, ta zemlja in ta grad postane naša last. Sevó, to še ne bo dostojna nagrada za ono prelito plemiško kri! S to odškodnino se ne





samo radi prijetnosti, ki izvira iz medsebojnega dopisovanja različnih oseb iz različnih dežel in narodov; II. v svrhu učenja tujih jezikov; III. za privatna poizvedovanja; IV. v žurnalističke (pisateljske) namene; V. za različna naročila v tujih krajih itd.; VI. za različne zbiralce poštinih znamk, naturalij itd., VIII. za prijatelje šaha. Letnina znaša 9 K 60 v. Prospekti in pojasnila se dobe od uredništva lista „Icaea“, Dunaj I., Kärntnerstrasse 31.

## Dražba.

Pri podpisanim županstvu se odda na dražbi dne 14. marca t. l. od 10-12 ure predpoldne delo zgradbe novega pokopališča v farni občini Podbrdom. Svota dela je cenjena na 8914 K 96 vin. Kdor se misli udeležiti dražbo mora vložiti 10% kavecije gori omenjene svote. Delo se odda najnižjemu ponudniku. Dražbeni pogoji, načrt in stroškovnik so razpoloženi v obč. uradu.

Županstvo na Grabovem ob Bači

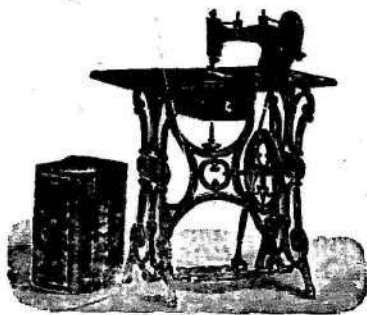
Župan:  
Fr. Golje.

## Anton Fon,

klobučar in gostilničar Semenška ulica št. 6. ima bogato zalogo raznovrstnih klobukov ter toči v svoji krčmi pristna domača vina in postreže tudi z jako ukusnimi mrzlimi in gorkimi jedili.

## Pfaff-ovi šivalni stroji

so najbolji.



To sliši kupec sicer o vsakem izdelku in od vsakega agenta, ki navadno ni ve kaj je šivalni stroj, in še ne ve kako se upelje nit v šivalni stroj, tem manj kako isti šiva, toda mi smo po naši več kot 20-letni poskušnji raznih tovarniških strojev se prepričali, da so res Pfaffovi šivalni stroji najbolj trpežni, ter se uverili da se ne dela z nobenim drugim strojem tako natančno kot s Pfaffovim. Pfaffovi šivalni stroji delajo celo po 10-letni dobi še vedno brezšumno. Pfaffovi šivalni stroji so neprekosljivi za domačo rabo in obrtne namene. Pfaffovi šivalni stroji so posebno pripravljeni za umetno vezenje (recamiranje) ter se poučuje brezplačno. Pfaffovi šivalni stroji prekosiyo na dobroti vsako tovarno. Jamči se za 10 let.

Nikar naj se ne zamudi pred nakupom ogledati Pfaffove šivalne stroje. Zaloga Pfaffovih šivalnih in drugih strojev v Gorici via Municipio štey. 1 SAUNIG & DEKLEVA.

Popravljalnica šivalnih strojev, dvokoles Nunska ulica 14.

## Fran Wilhelmov odvajajoči čaj FRANA WILHELMA

lekarstva in v. kr. dvornega zdravilja v Neunkirchen, Spodnje Avstrijsko se dobi v vsaki lekarni 1 zavitek za 2 kroni avstr. veljave. Kjer se ne dobi, vrši se pošiljatev direktno. Poštni zavoj — 15 zavitev 24 kron franko na vsako avstro-ogersko pošto. V znak pristnosti je na omotu grb občine trga Neunkirchen (dovet cerkva).

## Učenec

se takoj sprejme v trgovino mešanega blaga. Ponudbe sprejema Albert Moser trgovca na Javorniku, Gorenjsko.

15%

pod navadno ceno razprodaja radi poznega zimskega časa

## J. ZORNIK

Gorica, Gosposka ulica 7 vse zimsko blago, kakor: krasne volnene šerpe, rute, podobleke, vsakovrstno gorko Jaeger-perilo, rokavice, nogavice, bluže zimske čevlje, volno, kožuho vino itd.

Nikdo naj ne zamudi lepe prilike za ceni nakup.

## Zahvala.

O priliki nenadomestne izgube našega iskreno ljubljenega soproga, očeta, brata in strijca

## Ivana Reja

izreka podpisana rodbina vsem blagim prijateljem in znancem za vsa izkazana sočutja, bodisi pismena ali ustmena, svojo najtoplejo zahvalo. Posebno še zahvaljujemo odbor tuk. podpornega in bralnega društva za toli številno udeležbo pri pogrebu ter za darovani nagrobni veneč, nadalje pevsko in glasbeno društvo za ginjljivo petje v cerkvi.

Iskrena hvala vsem!

V Gorici, dne 22. febr. 1903.

Zalujoča rodbina.

## Mejnarodni panorama

Restavracija „La Boheme“ Corso Gius. Verdi 38.

Potovanje nemške cesarske dvojice po vzhodu.

Zanimivosti: Benetke, Carigrad, Jeruzalem, Oljska gora in več drugih.

Vsak teden nov program. — Odprto od 9. ure zjutraj do 9. zvečer.

Vstopnina 40 vin., otroci in vojaki do narednika 20 vin.

## Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 — GORICA — Via Giardino 8

pristna bela in črna vina izvljavskih, furlanskih, priporoča briskih, dal-matinskih in isterskih vinogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-ogerske monarhije v sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi uzorce.

Cena zmerna. Postrežba poštena.

## E. LEBHERZ

Gorica

tovarna užigalice priporoča prebivalcem Primorskega svoje izdelke raznih vrst, posebno izvrstne in zanesljive užigalice

## Apollo



Najcenejši izvir dobrih ur s 3-letnim pisanim jamstvom

Hanns Konrad,

izvir ur ter zlatolca — Most št. 250.

(Češko).

Lastne delavnice ur in fine mehanike.

Dobra rem. ura iz niklja gl. 3-75

Fina srebrna rem. ura . . . 5-25

Fina srebrna verižica . . . 1-20

Budnik iz niklja . . . 1-75

Tvrda je odlikovana s c. kr. orlom — ima zlate in srebrne svetinje iz razstav ter tisoče oriznatih pisem. Instruktor cenik zahtev!

Dobroznani vinski cvet

## „Ancora“,

ki služi pri pretakanju vina, se prodaja samo v mirodilnicah

Ant. Mazzoli — Gorica.

## Proti protinu in revmatizmu

je tisoče in tisoče ljudi vspešno rabilo

Zoltanova mazilo proti protinu in revmatizmu.

Mnogi trdijo, da se to mazilo izvrstno uporablja tudi pri takih boleznih, kjer celo dolgotrajne kopeji niso mogle pomagati.

Gena steklenice 2 K

Glavna zaloga: Iekarna pri „Črnem medvedu“ Dunaj I., Lugeck 3.

Obrtna poštna pošiljatelj izdelovalca:

Iekarnarja

Béla Zoltán

Budimpešta.



Kdor hoče vzdržati pri zdravju toli otroke kakor tudi odraslene, mora vporabljeti

## pravo štokfiževo olje,

ki je priznано kot najbolje sredstvo. Prodaja se garantovano pristno v mirodilnicah

Anton Mazzoli — Gorica.

Sprejema zavarovanja človeškega življenja po najraznovrstnejših kombinacijah pod tako ugodnimi pogoji, ko nobena druga zavarovalnica. Zlasti je ugodno zavarovanje na doživetje in smrt z zmanjšujočimi se vplačili.

Vsak član ima po preteku petih let pravico do dividende.

## „SLAVIJA“

vzajemno zavarovalna banka v Pragi. Rezervni fond: 25,000.000 K. Izplačane odškodnine in kapitalije: 75,000.000 K. Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države z vseskozi slovensko-narodno upravo.

Vsa pojasnila daje:

Generalni zastop v Ljubljani, čegar pisarne so v lastnej bančnej hiši Gospodskih ulicah štey. 12.

Zavaruje poslopja in premičnine proti požarnim škodam po najnižjih cenah. Škode cenjuje takoj in najkulantneje. Uživa najboljši sloves, koder postuje.

Dovoljuje iz čistega dobička izdatno podporo v narodne in občekoristne namene.

Dobi se povsod!

# Schichtovo hranilno jedernato milo



z varstveno znamko

garantirano in prosto vseh škodljivih primes, izdatno in izvanredno milo za pranje.

Pri nakupu naj se pazi na ime „Schicht“ in na gornjo varstveno znamko.

Zastop na debelo: Humbert Bozzini -- Gorica.